

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6 De Confessione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

DEINDE circa confessionē querebantur tria. **¶** Primo, Vtrum sufficiat quod aliquis scripto confiteatur, an oportet quod confiteatur verbo. **¶** Secundo, An aliquis teneatur statim confiteri habita opportunitate, vel possit expectare vsque ad quadragesimam.

¶ Tertio, Vtrum presbyter parochialis debeat credere suo parochiano, dicenti se alteri confessum, & dare ei eucharistiam, vel non.

ARTICVLVS X.

Vtrum sufficiat confiteri scripto:

AD PRIMUM sic procedebatur. Videtur, quod sufficiat si aliquis confiteatur scripto. Confessio enim requiritur ad manifestationem peccati: sed peccatum manifestari potest scripto sicut & verbo. ergo sufficit si confiteatur scripto.

SED CONTRA est, quod dicitur Ro. 10. Ore confessio fit ad salutem.

RESPONDEO. Dicendum, quod confessio est quoddam sacramentale. Sicut enim in baptismo requiritur aliquid ex parte ministri, scilicet ut abluat, & proferat, & aliquid ex parte suscipientis sacramentum, ut scilicet intendat & abluatur: ita in sacramento poenitentiae ex parte sacerdotis requiritur quod abluatur sub aliqua forma verborum. Ex parte vero poenitentis requiritur, quod se clauibus ecclesiae subiciat, peccata sua per confessionem manifestans. De necessitate ergo sacramenti est, quod sua peccata manifestet, & contra hoc nullus dispensare possit, sicut nec contra baptismum: sed quod fiat manifestatio verbo, non est de necessitate sacramenti, alioquin nulla necessitate posset aliter aliquis effectum huius sacramenti percipere, nisi ore confitendo, quod patet esse falsum. Nam multis, vel quibuscumque qui verbo confiteri non possunt, sufficit scripto, vel nutibus confiteri. Nulla autem necessitate potest aliquis baptizari nisi aqua, propter hoc quod aqua est de necessitate sacramenti: sed ex institutione ecclesiae tenetur homo qui potest, verbo confiteatur, non solum propter hoc ut ore confitens confitendo magis erubescat, ut qui ore peccat, ore purgetur: sed etiam semper in omnibus sacramentis accipitur id, cuius est communior usus, sicut in sacramentali ablutione baptismi accipitur aqua, qua homines communiter viuunt ad abluendum, & in eucharistia panis, qui est communior cibus, unde & in manifestatione peccatorum conuenit uti verbis, quibus homines communiter, & expressius suos conceptus significare confineuerunt. Et attendendum est, quod in hoc sacramentum non imprimitur character, sed solum confertur gratia ad remissionem peccati, quam remissionem nullus consequitur peccando. Peccat autem qui ordinationem ecclesiae praetermittit, unde in baptismo qui seruat ea quae sunt de necessitate sacramenti, praetermittens statuta ecclesiae, consequitur characterem sacramenti, sed non sacramenti effectum: hic autem nihil consequitur.

Rationes autem quae ad utramque partem inducuntur, non multum cogunt, nam neque manifestatio ita expresse potest fieri scripto, sicut verbo: neque quod dicitur, Ore confessio fit ad salutem, intelligitur de confessione peccatorum, sed de confessione fidei.

Vtrum confessio differri possit vsque ad quadragesimam.

CIRCA secundum sic proceditur. Videtur quod aliquis possit differre confessionem vsque ad quadragesimam. Quicumque enim seruat praecipuum ecclesiae, non delinquit: sed ecclesia statuit quod semel in anno homines propria peccata confiteantur. ergo si aliquis expectat usque ad terminum ab ecclesia constitutum, non peccat.

¶ Prater. Baptismus est sacramentum necessitatis, si cut & poenitentia: sed catechumenus non peccat, si differat baptismum vsque ad sabbatum sanctum: ergo pari ratione nec contritus peccat, si differat confessionem vsque ad quadragesimam.

¶ Prater. Maioris necessitatis est contritio quam confessio: sed confessio sine contritione non ualet ad salutem. Contritio autem sine confessione potest in aliquo casu valere: sed ille qui est in peccato, non tenetur statim contritiōne, quae delet peccatum, alioquin peccator per singula momenta peccaret, ergo nec contritus tenetur statim confiteri, ita quod peccet, si secus agat.

SED CONTRA. Magis est subueniendum morbo spirituali, quam morbo corporali: sed aliquis subiectus morbo corporali, periculo se committeret, nisi remedium medicinae qugeret quam cito possit, & ex negligentia peccaret, multo ergo magis peccat qui differit remedium confessionis adhibere contra spirituale morbum peccati.

RESPONDEO. Dicendum, quod laudabile est quod peccator qui citius commode potest, peccatum suum confiteatur, quia per sacramentum poenitentiae confertur gratia, quae hominem reddit magis firmum ad resistendum peccato. Quidam autem dixerunt quod tenet confiteri quam cito oportunitas confitendi se obtulerit: ita quod si differat, peccat. Sed hoc est contra rationem praecipii affirmatiui, quod licet obliget semper, non tamen obligat ad sp, sed pro loco tempore. Tempus autem implendi praecipuum de confessione videtur, quando imminet aliquis casus, in quo necesse est homini quod sit confessus, puta, si imminet ei mortis articulus, vel necessitas accipiendi eucharistiam, aut sacrum ordinem, vel aliquid huiusmodi, ad quod oportet hominem per confessionem purgatum preparari. unde si aliquid horum imminet, & aliquis confiteri praetermittat, peccat, dum modo debita oportunitas adsit. Et quia ex praecipio ecclesiae omnes fideles tenentur saltem semel in anno in festo Paschae praecipue, sacramenti communionem accipere, ideo ecclesia ordinauit, ut semel in anno quando imminet tempus accipiendi eucharistiam, oēs fideles confiteantur. Dico ergo quod differre confessionem usque ad hoc tempus, per se loquendo, licitum est: sed per accidens potest fieri illicitum, puta, si imminet aliquis articulus, in quo confessio requiritur. Vel si aliquis pro contemptum confessionem differat, & similiter per accidens posset esse talis delatio meritoria, si ad hoc differret, ut prudentiori confiteretur, vel deuotius propter sacrum tempus.

Primas ergo rationes concedimus.

Ad illud uero quod in contrarium obiicitur, dicendum, quod morbus corporalis nisi per medicinae remedium extinguatur, semper inualefcit in peius, nisi forte etiam virtute naturae fuerit extinctus, morbus autem peccati extinguatur per contritionem, unde non est simile.

Utrum sacerdos parochialis teneatur credere suo subdito dicenti se alteri esse confessum.

4. di. 17. q. 3. ar. 3. q. 5. ad 42.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod sacerdos parochialis non deat credere suo subdito dicenti se alteri esse confessum, ut per hoc ei Eucharistia det. Frequenter enim sola confessione alii conteruntur, qui prius contriti non fuerunt; sed sacerdos debet subditum suum quantum potest ad bonum in ducere, ergo videtur quod omnino ab eo expetere debeat, quod sibi confiteatur.

¶ Præter. Prover. 27. dicitur pastori ecclesie. Diligenter agnosce uultum pecoris tui; sed hoc nullo modo melius potest, quam per confessionem, ergo debet ab eo exigere quod sibi confiteatur.

SED CONTRA. Si sibi confiteretur, posset dicere quæ uellet, & crederetur ei, ergo etiam hoc sibi debet credi, quod sit confessus.

RESPON. Dicendum, quod in foro iudiciali, creditur homini contra se, sed non pro se, in foro autem penitentia, creditur homini pro se & contra se. Est ergo distinguendum, quod dupliciter sit impedimentum quo aliquis a perceptione Eucharistia impediatur. Si enim sit impedimentum ad forum iudiciale pertinens, puta, excommunicatio, non tenetur sacerdos suo subdito credere, vel quem excommunicatum nouit, nisi sibi de absoluteione constet. Si autem sit impedimentum quod ad forum penitentia pertinet, peccati, tenetur ei credere, & iniuste agit si denegat Eucharistiam ei qui phibet se confessum & absolutum ab eo qui absolucere potuit vel autoritate apostolica, vel autoritate Episcopi.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod illud bonum quod in confessione homines consequuntur, iam consecutus est ille qui confessum se dicit, si verum dicit. Si autem falsum dicit, pari ratione posset falsum dicere confitendo, nec potest aliquis alicuius hominis autoritate compelli ad confitendum peccatum, quod alteri confessus est, qui absolucere potuit: quia sicut iam dictum est confessio peccatorum quoddam sacramentale est, diuino imperio subiactens, non humano.

AD SECVNDVM Dicendum, quod spiritalis pastor uultum pecoris sui debet diligenter agnoscere: considerando exterius vitam eius, sed per modum confessionis non potest diligentius scrutari, sed oportet quod credat ea quæ sibi a suo subdito dicuntur.

QVÆSTIO VII.

DEINDE quærebantur duo de his quæ pertinent ad clericos.

¶ Primo, De officio ecclesie, utrum ille qui est præbendatus in duabus ecclesijs in die, quo diuersum officium sit in utraque, ecclesia, debeat utriusque officium dicere.

¶ Secundo, De studio theologie, utrum aliquis teneatur dimittere studium theologie, etiam si sit aptus ad alios docendum, ad hoc quod intendat salutem animarum.

ARTICVLVS XIII.

Utrum habens duas ecclesias, teneatur utriusque officium dicere.

Artic. 67. & 129. c.

AD PRIMVM sic proceditur. Vt quod aliquis in tali casu debeat utrumque officium dicere.

RONAS enim debet respondere emolumento. Ille ergo qui habet emolumentum præbende in duabus ecclesijs, debet onus suffere utriusque, ut utriusque ecclesie officium dicat.

¶ Præter. Iustum esse videtur, ut si habet maius emolumentum ab una ecclesia in qua forte cantatur prolixius officium, quod etiam maius onus subeat prolixius officium dicendo, non ergo ad eum pertinet electio, sed vel debet utrumque dicere, vel debet dicere officium ecclesie, in qua habet pinguius beneficium.

SED in contrarium inducitur consuetudo.

RESPON. Dicendum, quod supposito quod aliquis licite sit præbendatus in duabus ecclesijs, sed dispensatione, considerandum est quod ille qui in aliqua ecclesia præbendam accepit, duobus obligatur, scilicet Deo, ut ei debeat laudes exolvat pro eius beneficijs; & ecclesie, de qua accipit suum. Ea vero quæ ad ecclesiam pertinent, subiactent dispensationi prætorum ecclesie, & ideo hoc debitum quod debet ecclesie, debet exoluere secundum quod statutum est, vel per seipsum, si sit præbenda quæ requirit residentiam; vel per vicarium, si hoc sufficit lectum ecclesie statum ac consuetudinem: sed debitum quod debet Deo, per seipsum debet exolvere: non refert autem quantum ad Deum, quibus plerumque & hymnis Deum laudet, ut puta, utrum dicat in uesperis. Dixit Dominus, vel, Laudate pueri Dominum, nisi quantum ad hoc quod homo dicit se.

H qui maiorum traditiones: & quia laudes Deo dicit quasi unus homo, sufficit quod semel officium dicat secundum consuetudinem alicuius ecclesie, quarum est clericus. Sed de electione officiorum aliter uidetur quod debet dicere officium illius ecclesie, in qua maiorem gradum habet, puta, si in una sit decanus, & in alia simplex canonicus, debet dicere officium ecclesie in qua est decanus. Quod si in utraque ecclesia fuerit simplex canonicus, debet dicere officium dignioris ecclesie, quantum tunc in minori ecclesia habeat opulentior præbendam, quia temporalia nullius momenti sunt spiritualibus comparata. Si vero ambæ ecclesie sunt æqualis dignitatis, potest eligere quodcumque officium magis uoluerit, si fuerit ab utraque ecclesia abiens. Si autem fuerit in aliqua earum præsens, debet se conformare illi, cum quibus conuersatur.

Et per hoc patet responsio ad obiectionem.

ARTICVLVS XIII.

Utrum uacans salutem animarum peccet, si circa studium tempus occupat.

AD SECVNDVM sic proceditur. Vt, quod aliquis qui potest salutem animarum curam impendere, peccet si circa studium tempus occupat. Dicitur enim ad Gala. ult. Dum tempus habemus, operemur timore, nulla est enim grauior iactura quam temporis, non dicit ergo aliquis totum tempus in studio expendere, differens salutem animarum curam impendere.

¶ Præter. Perfecti tenentur ad id quod melius est: sed religiosi sunt perfecti, ergo maxime religiosi debent dimittere studium ut salutem animarum in student.

¶ Præter. Peius est errare in uia morum, quam in uia peccatorum: sed prælati tenentur reuocare suum subditum, si uideat eum errare in uia peccatorum, ergo multo magis tenetur eum reuocare ab errore, qui est in uia morum: est autem error, si homo prætermittit quod melius est, ergo prælati debent subditum cogere ut melius